

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Amf 1, Christoffer Blohm, 073-489236
christoffer.blohm@mil.se

Ert datum
2021-08-29

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare
FIHM, Anneli Castan, 08-610 82 65,
exp-fihm@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Föreläggande om försiktighetsmått avseende undervattenssprängning v143 i sprängområde 8, Bjurshaga, Haninge kommun

Beslut

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) förelägger Försvarsmakten, org.nr. 202100-4615, att vidta följande försiktighetsmått vid undervattenssprängningar i område 8, Bjurshaga, Haninge kommun, v43 2021:

Om inte annat framgår av nedan angivna försiktighetsmått ska verksamheten utföras i enlighet med anmälan.

1. I god tid, minst en vecka innan, ska Skärgårdsstiftelsen och lokala fiskare informeras om den planerade verksamheten.
2. Särskild försiktighet med avseende på förekomst av marina däggdjur samt sjöfågel ska vidtas genom sändning med ekolod samt okulär genomsökning av området inför sprängningen. Vidare ska kontroll med ekolod eller för ändamålet annan lämplig utrustning genomföras för att pejla och undvika fiskstim.
3. Omfattande fiskdöd eller andra avvikelser som bedöms medföra risk för negativ påverkan på naturmiljön ska omgående anmälas till FIHM.
4. Inom fyra veckor efter sprängning ska en rapport som redogör för försiktighetsåtgärder som vidtogs vid övningen, eventuell fiskdöd samt observationer av däggdjur och fåglar inlämnas till FIHM.

(JE)

Fotodokumentation av det berörda bottenområdet före och efter sprängningen ska redovisas i slutrapporten.

Bakgrund

Anmälan om sprängning i vatten inkom till FIHM från Amf 1, Försvarmakten den 8 september 2021. Av anmälan framgår följande. Anmälan avser två laddningar à 300 kg hexatonal med bottendetonation. Det sprängområde som ska nyttjas är Försvarmaktens fasta sprängområde, Bjurshaga i Haninge kommun.

Djupet i området är 20-30 meter och botten består i huvudsak av lera. Stranden består av berg. Påverkan på botten är 706 m² enligt den beräkningsmodell som Försvarmakten har tagit fram för beräkning av bottenyta i samband med sprängning i vatten.

Anmälningspliktig sprängning i vatten får omfatta högst 3000 m² bottenyta enligt 19 § förordning (1998:1388) om vattenverksamhet. Omfattningen i vattenvolym är uppskattad till 4988,8 m³, enligt samma beräkningsmodell som för bottenpåverkan.

Verksamheten är planerad till den 27 oktober 2021 och kommer att genomföras dagtid. Syftet med verksamheten är övning/utbildning/förevisning.

Försvarmakten anger att motsvarande verksamhet genomförts på aktuell plats i motsvarande tid. Vid dessa tillfällen har påverkan på det marina livet varit ringa. Förbandet avser inte att spränga mindre laddningar före huvudladdning, då effekten av dessa är tveksam. Sonar kommer inte att användas för att detektera fiskstim, då sonar inte är tillgänglig i detta förband.

Försvarmakten åtar sig följande försiktighetsmått i samband med sprängningarna.

1. Optisk ytövervakning efter större marina däggdjur som säl, tumlare och sjöfågel inklusive örn. Vid förekomst av dessa kommer båtar att köra bullrande i området tills området anses fritt.
2. Efter sprängning görs en bedömning av mängden påverkad fisk i området.
3. Innan sprängning kommer sändning med ekolod utföras i syfte att avhålla eventuellt djurliv/fiskstim.

Anmälan remitterades till Länsstyrelsen i Stockholms län den 15 september 2021. I yttrande den 28 september 2021 anges huvudsakligen följande. Sprängområdet

ligger i nära anslutning till flera Natura-2000-områden och fredningsområden för fisk. Området utgör viktiga lekområden för fisk och uppväxtplatser för sjöfågel.

Länsstyrelsen bedömer att övningen kan genomföras som planerat, men viss fiskdöd kommer att orsakas eftersom fisk alltid finns på platsen. Det finns också risk för att sjöfågel och säl dras till platsen av död fisk. Det är viktigt och bör vara möjligt att söka av övningsområdet efter större fiskstim, säl och sjöfågel innan sprängning. Förekomst av död fisk bör dokumenteras liksom bottenområdet före och efter sprängning.

Skarp ammunition bör om möjligt undvikas. En fartygslämning finns på platsen, men Länsstyrelsen har ingen erinran ur fornlämnings synpunkt, då vraket inte är en fornlämning.

Länsstyrelsen önskar ta del av besiktningsrapport inklusive dokumentation av mängden död fisk och liknande. Bilder som visar på arter och bottenförhållanden innan och efter sprängning kan med fördel ingå. Dessa kan mailas till stockholm@lansstyrelsen.se med hänvisning till ärende 535-64379-2021.

Skäl för beslut

Bedömning

FIHM gör bedömningen att aktuell sprängning i vatten är att betrakta som en anmälningspliktig verksamhet enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken (1998:808) och 19 § punkt 5 i förordning (1998:1388) om vattenverksamheter och att anmälningsplikten är uppfylld.

FIHM gör bedömningen att en återrapporering, inklusive fotodokumentation bör ske till tillsynsmyndigheten inom fyra veckor efter genomförd sprängning. Det behövs för uppföljning och kontroll av åtgärdens eventuella miljöpåverkan. Det är rimligt att Försvarsmakten även skickar rapporten direkt till Länsstyrelsen.

FIHM bedömer att, i syfte att skrämja bort och minska påverkan på djurlivet behövs i tillägg till övriga försiktighetsåtgärder även sändning och detektering med ekolod.

Försvarsmakten har använt sprängområde 8 för undervattenssprängningar under flertalet år och påverkan på miljö och djurliv har enligt dokumentation varit i sammanhanget ringa.

Tidpunkten på året bedöms vara väl vald med tanke på att den biologiska aktiviteten är förhållandevis låg.

FIHM vill omgående bli informerad i de fall avvikelser som kan orsaka olägenhet för miljön inträffar. Detta för att ha möjlighet att agera skyndsamt som tillsynsmyndighet.

Det bedöms inte som rimligt att kräva att skarp ammunition undviks, då syftet med övningen skulle bli svår att uppfylla. Övning med skarp ammunition är rimlig under förutsättning att den anmälda verksamheten utförs i enlighet med uppgifterna i anmälan och följer de försiktighetsmått som meddelas i detta beslut.

FIHM bedömningen att åtgärden då kan ske på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Tillämpliga bestämmelser

Detta beslut har fattats med stöd av 2 kap. 4 § miljötillsynsförordningen (2011:13), 11 kap. 9 a § och 26 kap. 21 § miljöbalken (1998:808) samt med hänvisning till 2 kap. 2, 3, 6-7 §§ miljöbalken och 23 § 2a p. förordning (1998:1388) om vattenverksamheter.

Detta beslut har fattats av Försvarsinspektören för hälsa och miljö Pierre Campenfeldt. I den slutliga handläggningen har dessutom avdelningschef Lena Orbelius och miljöjurist Camilla Lindholm deltagit och som föredragande inspektör Anneli Castan.

Pierre Campenfeldt

Anneli Castan

Sändlista

Försvarsmakten

För kännedom

Amfl (avsett för Christoffer Blohm)

Länsstyrelsen i Stockholms län

Sveriges Fiskares Producentorganisation (via peter@sfpo.se)

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till regeringen, men skickas till Försvarsinspektören för hälsa och miljö, 107 85 Stockholm.

Ange vilket beslut som överklagas, vilken ändring som begärs samt vilket stöd som åberopas för ändringsyrkandet. Skrivelsen ska vara undertecknad.

För att överklagandet ska kunna prövas ska det ha inkommit till FIHM inom tre (3) veckor från den dag mottagaren tog del av detta beslut.